



ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 10.1.2007  
COM(2007) 2 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ  
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ  
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Περιορισμός της αλλαγής του κλίματος του πλανήτη σε αύξηση της θερμοκρασίας κατά  
2 βαθμούς Κελσίου  
Η πορεία προς το 2020 και μετέπειτα**

{SEC(2007) 7}  
{SEC(2007) 8}

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ  
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ  
ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Περιορισμός της αλλαγής του κλίματος του πλανήτη σε αύξηση της θερμοκρασίας κατά  
2 βαθμούς Κελσίου  
Η πορεία προς το 2020 και μετέπειτα**

**1. ΠΕΡΙΛΗΨΗ**

*Η αλλαγή του κλίματος είναι υπαρκτή. Απαιτείται επείγουσα δράση για τον περιορισμό της σε διαχειρίσιμο επίπεδο. Η ΕΕ πρέπει να θεσπίσει τα αναγκαία εσωτερικά μέτρα και να τεθεί στη διεθνή πρωτοπορία, ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι συνολικές αυξήσεις της μέσης θερμοκρασίας δεν θα υπερβούν τα προβιομηχανικά επίπεδα περισσότερο από 2°C.*

*Η παρούσα ανακοίνωση και η εκτίμηση επιπτώσεων που τη συνοδεύει αποδεικνύουν ότι αυτό είναι τεχνικώς εφικτό και οικονομικώς προσιτό, εάν ενεργήσουν γρήγορα οι μείζονες παραγωγοί εκπομπών. Τα οφέλη υπερκαλύπτουν κατά πολύ το οικονομικό κόστος.*

*Η παρούσα ανακοίνωση απευθύνεται στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της άνοιξης 2007, το οποίο πρέπει να αποφασίσει για μια ολοκληρωμένη και περιεκτική προσέγγιση στις κοινοτικές πολιτικές που αφορούν την ενέργεια και την αλλαγή του κλίματος. Έπεται της ανακοίνωσης του 2005 «Επιτυχής καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος του πλανήτη», η οποία περιελάμβανε συγκεκριμένες συστάσεις για τις κοινοτικές πολιτικές που αφορούν το κλίμα και καθόριζε τα βασικά στοιχεία της μελλοντικής στρατηγικής της Ε.Ε. για το κλίμα. Επιλέγοντας τα επόμενα βήματα στην πολιτική μας για την αλλαγή του κλίματος, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο πρέπει να λάβει αποφάσεις οι οποίες θα ενισχύσουν τις προϋποθέσεις επίτευξης μιας νέας παγκόσμιας συμφωνίας, η οποία θα διαδεχθεί τις πρώτες δεσμεύσεις του πρωτοκόλλου του Κιότο μετά το 2012.*

*Η παρούσα ανακοίνωση προτείνει να επιδιώξει η Ε.Ε. στο πλαίσιο των διεθνών διαπραγματεύσεων ως στόχο την κατά 30% μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου (GHG) από τις ανεπτυγμένες χώρες έως το 2020 (σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990). Αυτό είναι απαραίτητο για να εξασφαλιστεί ότι η αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη θα παραμείνει εντός του ορίου των 2°C. Έως ότου συναφθεί διεθνής συμφωνία και χωρίς να προδικάζεται η θέση της στις διεθνείς διαπραγματεύσεις, η Ε.Ε. πρέπει να αναλάβει, ήδη από τώρα, τη σταθερή και ανεξάρτητη δέσμευση να επιτύχει κατά τουλάχιστον 20% μείωση των εκπομπών GHG έως το 2020, μέσω του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών της Ε.Ε. (EU ETS), άλλων πολιτικών για την αλλαγή του κλίματος και δράσεων στο πλαίσιο της ενεργειακής πολιτικής. Η προσέγγιση αυτή θα επιτρέψει στην Ε.Ε. να αποδείξει ότι αποτελεί διεθνώς τον πρωτοπόρο στα θέματα του κλίματος. Θα δώσει επίσης στη βιομηχανία ένα σήμα ότι το ETS θα συνεχιστεί και μετά το 2012 και θα ενθαρρύνει τις επενδύσεις σε τεχνολογίες μείωσης των εκπομπών και σε εναλλακτικές λύσεις χαμηλών εκπομπών άνθρακα.*

*Μετά το 2020, οι εκπομπές των αναπτυσσόμενων χωρών θα υπερβούν εκείνες του ανεπτυγμένου κόσμου. Στο μεταξύ, ο ρυθμός αύξησης των συνολικών εκπομπών των αναπτυσσόμενων χωρών θα αρχίσει να μειώνεται, ακολουθούμενος από συνολική απόλυτη μείωση από το 2020 και μετέπειτα. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί χωρίς να θιγεί η οικονομική ανάπτυξή τους και η μείωση της φτώχειας, με την αξιοποίηση ευρέος φάσματος μέτρων συναφών με την ενέργεια και τις μεταφορές, τα οποία όχι μόνο ενέχουν σημαντικές δυνατότητες μείωσης των εκπομπών, αλλά και αποφέρουν άμεσα οικονομικά και κοινωνικά οφέλη αυτά καθαυτά.*

*Έως το 2050 οι παγκόσμιες εκπομπές οφείλουν να μειωθούν σε ποσοστό μεγαλύτερο του 50% σε σύγκριση με το 1990, ποσοστό που συνεπάγεται μειώσεις στις ανεπτυγμένες χώρες ύψους 60-80% έως το 2050. Πολλές αναπτυσσόμενες χώρες θα χρειαστεί επίσης να μειώσουν σημαντικά τις εκπομπές τους.*

*Μέσα βασιζόμενα στην αγορά, όπως το EU ETS, θα αποτελέσουν βασικό εργαλείο για να εξασφαλιστεί ότι η Ευρώπη και οι άλλες χώρες θα επιτύχουν τους στόχους τους με το μικρότερο δυνατό κόστος. Το μετά το 2012 πλαίσιο πρέπει να επιτρέπει να διασυνδέονται μεταξύ τους συγκρίσιμα εσωτερικά συστήματα εμπορίας, έχοντας το EU ETS ως πυλώνα της μελλοντικής παγκόσμιας αγοράς άνθρακα. Το EU ETS θα εξακολουθήσει να είναι ανοικτό μετά το 2012 σε πιστώσεις άνθρακα από τον μηχανισμό καθαρής ανάπτυξης και σχέδια κοινής εφαρμογής βάσει του πρωτοκόλλου του Κιότο.*

*Η Ε.Ε. και τα κράτη μέλη της πρέπει να αποφασίσουν ιδιαίτερα σημαντική αύξηση των επενδύσεων σε έρευνα και ανάπτυξη στους τομείς της παραγωγής και της εξοικονόμησης ενέργειας.*

## **2. Η ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΚΛΗΣΗ: ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ ΤΩΝ 2°C**

Υπάρχουν ισχυρές επιστημονικές αποδείξεις ότι είναι επιτακτική ανάγκη η ανάληψη επείγουσας δράσης για την αντιμετώπιση της αλλαγής του κλίματος. Πρόσφατες μελέτες, όπως η πρόσφατη ανασκόπηση Stern, επιβεβαιώνουν το τεράστιο κόστος της απραξίας. Το κόστος αυτό είναι οικονομικό, αλλά και κοινωνικό και περιβαλλοντικό, και θα επιβαρύνει ιδίως τους φτωχούς, τόσο στις αναπτυσσόμενες όσο και στις ανεπτυγμένες χώρες. Η απραξία θα έχει σοβαρές τοπικές και παγκόσμιες επιπτώσεις από άποψη ασφάλειας. Οι περισσότερες λύσεις είναι ευχερώς διαθέσιμες, αλλά οι κυβερνήσεις πρέπει να υιοθετήσουν τώρα πολιτικές για την εφαρμογή τους. Εάν το πράξουν, όχι μόνο είναι λογικό το οικονομικό κόστος, αλλά η αντιμετώπιση της αλλαγής του κλίματος αποφέρει επίσης σημαντικά οφέλη και από άλλες απόψεις.

Στόχος της Ε.Ε. είναι να συγκρατηθεί η παγκόσμια μέση αύξηση της θερμοκρασίας σε λιγότερο από 2°C σε σύγκριση με τα προβιομηχανικά επίπεδα. Αυτό θα περιορίσει τις επιπτώσεις της αλλαγής του κλίματος και την πιθανότητα μαζικών και μη αναστρέψιμων διαταραχών του παγκόσμιου οικοσυστήματος. Το Συμβούλιο έχει λάβει υπό σημείωση ότι αυτό θα απαιτήσει να παραμείνουν οι ατμοσφαιρικές συγκεντρώσεις των GHG πολύ πιο κάτω από 550 ppmv ισοδυνάμου CO<sub>2</sub>. Υπάρχει 50% πιθανότητα να επιτευχθεί αυτό, μέσω της σταθεροποίησης των μακροπρόθεσμων συγκεντρώσεων σε επίπεδο περίπου 450 ppmv ισοδυνάμου CO<sub>2</sub>. Αυτό θα απαιτήσει οι παγκόσμιες εκπομπές GHG να φθάσουν στην κορύφωσή τους

πριν από το 2025 και μετά να μειωθούν κατά 50% έως το 2050 σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990. Το Συμβούλιο έχει συμφωνήσει ότι οι ανεπτυγμένες χώρες θα χρειαστεί να παραμείνουν στην πρωτοπορία, για να μειώσουν τις εκπομπές τους μεταξύ 15 και 30% έως το 2020. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει προτείνει ως κοινοτικό στόχο μείωσης του CO<sub>2</sub> το 30 % για το 2020 και 60 έως 80 % για το 2050.

Η παρούσα ανακοίνωση προσδιορίζει τις επιλογές για ρεαλιστικά και αποτελεσματικά μέτρα στην Ε.Ε. και στον κόσμο, τα οποία θα επιτρέψουν την επίτευξη του στόχου των 2°C. Η πορεία των εκπομπών GHG που παρατίθεται στην εκτίμηση επιπτώσεων αντιπροσωπεύει ένα οικονομικά αποδοτικό σενάριο για την επίτευξη του στόχου των 2°C. Υποστηρίζει ένα στόχο μείωσης των εκπομπών για τις ανεπτυγμένες χώρες ίσο με 30% έως το 2020 σε σύγκριση με τα επίπεδα εκπομπών του 1990. Αποδεικνύει επίσης ότι οι μειώσεις εκπομπών από τις ανεπτυγμένες χώρες και μόνο δεν θα είναι επαρκείς. Οι εκπομπές των αναπτυσσόμενων χωρών προβλέπεται να υπερβούν εκείνες των ανεπτυγμένων χωρών έως το 2020, γεγονός που θα εξουδετερώσει κάθε δυνατή μείωση στις ανεπτυγμένες χώρες μετά την ημερομηνία αυτή. Επομένως, η ανάληψη αποτελεσματικής δράσης για την αλλαγή του κλίματος απαιτεί μείωση του ρυθμού αύξησης των εκπομπών GHG στις αναπτυσσόμενες χώρες και αναστροφή των εκπομπών από την αποψίλωση των δασών. Επιπλέον, μια αειφόρος και αποτελεσματική δασική πολιτική αυξάνει τη συμβολή των δασών στις εν γένει μειώσεις των συγκεντρώσεων GHG.

### 3. ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΤΗΣ ΑΠΡΑΞΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Η ανακοίνωση της Επιτροπής του 2005 «*Επιτυχής καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος του πλανήτη*» απέδειξε ότι τα οφέλη από τον περιορισμό της αλλαγής του κλίματος υπερκαλύπτουν το κόστος της δράσης. Πρόσφατες έρευνες επιβεβαιώνουν το ευρύ φάσμα επιπτώσεων της αλλαγής του κλίματος, μεταξύ άλλων στη γεωργία, την αλιεία, την απεργήμωση, τη βιοποικιλότητα, τους υδάτινους πόρους, τη θνησιμότητα που συνδέεται με τον καύσωνα και το ψύχος, τις παράκτιες ζώνες και τις ζημίες από πλημμύρες.

Η κατανομή των επιπτώσεων από την αλλαγή του κλίματος ενδέχεται να είναι άνιση. Ορισμένες περιφέρειες της Ε.Ε. θα υποφέρουν δυσανάλογα. Για παράδειγμα, στη νότιο Ευρώπη η αλλαγή του κλίματος ενδέχεται να μειώσει την παραγωγικότητα των καλλιεργειών, να αυξήσει τη θνησιμότητα που συνδέεται με τον καύσωνα και να έχει αρνητική επίπτωση στον τουρισμό στη διάρκεια του θέρους.

Η ανασκόπηση Stern υπογραμμίζει ότι η αλλαγή του κλίματος είναι αποτέλεσμα της μεγαλύτερης αποτυχίας της αγοράς που έχει γνωρίσει ποτέ ο κόσμος. Η αποτυχία συμπερίληψης του κόστους της αλλαγής του κλίματος στις αγοραίες τιμές που καθοδηγούν την οικονομική συμπεριφορά μας συνεπάγεται τεράστιο οικονομικό και κοινωνικό κόστος. Το κόστος της απραξίας, το οποίο εκτιμάται από την ανασκόπηση Stern σε 5 έως 20% του παγκόσμιου ΑΕΠ, θα επιβαρύνει δυσανάλογα τους φτωχότερους που διαθέτουν τη μικρότερη ικανότητα προσαρμογής, επιδεινώνοντας τις κοινωνικές επιπτώσεις της αλλαγής του κλίματος.

Έως το 2030, το παγκόσμιο ΑΕΠ προβλέπεται ότι θα είναι σχεδόν διπλάσιο από εκείνο του 2005. Η αύξηση του ΑΕΠ στις κυριότερες αναπτυσσόμενες χώρες παραγωγούς εκπομπών θα παραμείνει υψηλότερη από εκείνη των ανεπτυγμένων

χωρών. Η εκτίμηση επιπτώσεων αποδεικνύει ότι η παγκόσμια δράση για την αλλαγή του κλίματος είναι πλήρως συμβατή με τη διατήρηση της παγκόσμιας ανάπτυξης. Η επένδυση σε μια οικονομία χαμηλού άνθρακα θα απαιτεί περί το 0,5% του συνολικού παγκόσμιου ΑΕΠ στη διάρκεια της περιόδου 2013-2030. Με τον τρόπο αυτό θα μειωθεί η αύξηση του παγκόσμιου ΑΕΠ κατά μόνο 0,19% ετησίως έως το 2030, ήτοι μικρό μόνο ποσοστό του προσδοκώμενου ετήσιου ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ 2,8 %. Αυτό είναι το ασφάλιστρο που πρέπει να καταβάλουμε και θα μειώσει σημαντικά τον κίνδυνο μη αναστρέψιμων βλαβών ως συνέπεια της αλλαγής του κλίματος. Σημαντικότερο είναι ότι σε μεγάλο βαθμό υπερτιμά την καταβλητέα προσπάθεια, δεδομένου ότι δεν επιχειρείται διόρθωση για τα συναφή οφέλη στην υγεία, τη μεγαλύτερη ενεργειακή ασφάλεια ή τη μείωση των ζημιών από την αλλαγή του κλίματος που αποφεύγεται.

#### **4. ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ, ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΑΛΛΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

Οι τιμές του πετρελαίου και του φυσικού αερίου έχουν διπλασιαστεί κατά την τελευταία τριετία, οι δε τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας ακολουθούν. Οι τιμές της ενέργειας αναμένεται να παραμείνουν υψηλές και να αυξηθούν με την πάροδο του χρόνου. Το πρόσφατο *Σχέδιο δράσης για την ενεργειακή απόδοση* της Επιτροπής αποδεικνύει ότι υπάρχουν στέρεα οικονομικά επιχειρήματα για πολιτικές που αυξάνουν την εν γένει αποδοτικότητα χρήσης των πόρων, ακόμη και χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι επακόλουθες μειώσεις των εκπομπών.

Η εκτίμηση επιπτώσεων αποδεικνύει ότι η κοινοτική δράση για την αντιμετώπιση της αλλαγής του κλίματος θα αυξήσει σημαντικά την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού της Ε.Ε. Οι εισαγωγές πετρελαίου και αερίου θα μειωθούν κατά περίπου 20% έως το 2030, σε σύγκριση με την υπόθεση διατήρησης του status quo. Η ενοποίηση της πολιτικής για την αλλαγή του κλίματος και της ενεργειακής πολιτικής θα εξασφαλίσει, επομένως, την αμοιβαία ενίσχυσή τους.

Η δράση σχετικά με την αλλαγή του κλίματος μειώνει επίσης την ατμοσφαιρική ρύπανση. Για παράδειγμα, η μείωση των εκπομπών CO<sub>2</sub> στην Ε.Ε. κατά 10% έως το 2020 θα επέφερε τεράστια οφέλη στον τομέα της υγείας (εκτιμώμενα σε 8 έως 27 δισ. €). Παρόμοιες πολιτικές, επομένως, θα καταστήσουν ευκολότερη την επίτευξη των στόχων της κοινοτικής στρατηγικής για την ατμοσφαιρική ρύπανση.

Παρόμοια οφέλη υπάρχουν και σε άλλες χώρες. Έως το 2030, οι ΗΠΑ, η Κίνα και η Ινδία προβλέπεται ότι θα εισάγουν τουλάχιστον το 70% του πετρελαίου τους. Οι γεωπολιτικές εντάσεις ενδέχεται να αυξηθούν, καθώς οι πόροι καθίστανται σπανιότεροι. Ταυτόχρονα, η ατμοσφαιρική ρύπανση αυξάνεται, ιδίως στις αναπτυσσόμενες χώρες. Η μείωση των εκπομπών GHG σε άλλες χώρες θα βελτιώσει την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού τους και την ποιότητα της ατμόσφαιρας.

#### **5. ΔΡΑΣΗ ΣΤΗΝ Ε.Ε.**

##### **(α) Καθορισμός στόχων μείωσης των εκπομπών**

Υπάρχουν ακόμη μεγάλες δυνατότητες για μείωση των εκπομπών GHG στην Ε.Ε. Η στρατηγική ενεργειακή ανασκόπηση της ΕΕ προτείνει μέτρα που θα

απελευθερώσουν μεγάλο μέρος των δυνατοτήτων αυτών. Επιπλέον, τα μέτρα που λαμβάνονται στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος για την αλλαγή του κλίματος και άλλων πολιτικών που υλοποιούνται τώρα θα εξακολουθήσουν να αποφέρουν μειώσεις των εκπομπών και μετά το 2012.

Η Ε.Ε. μπορεί να επιτύχει τους στόχους της σε σχέση με την αλλαγή του κλίματος, μόνο επιδιώκοντας τη σύναψη διεθνούς συμφωνίας. Η εσωτερική δράση της Ε.Ε. έχει αποδείξει ότι είναι δυνατόν να μειωθούν οι εκπομπές GHG χωρίς να τεθεί σε κίνδυνο η οικονομική ανάπτυξη και ότι ήδη υπάρχουν οι αναγκαίες τεχνολογίες και τα μέσα πολιτικής. Η Ε.Ε. θα εξακολουθήσει να αναλαμβάνει εσωτερική δράση για την αποτροπή της αλλαγής του κλίματος. Αυτό θα επιτρέψει στην Ε.Ε. να τεθεί στην πρωτοπορία των διεθνών διαπραγματεύσεων.

Το Συμβούλιο καλείται να αποφασίσει ότι η Ε.Ε. και τα κράτη μέλη της πρέπει να προτείνουν μείωση κατά 30% των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου από τις ανεπτυγμένες χώρες έως το 2020, στο πλαίσιο διεθνούς συμφωνίας που θα αποσκοπεί στον περιορισμό της αλλαγής κλίματος του πλανήτη μόνο κατά 2°C επάνω από τα προβιομηχανικά επίπεδα. Έως ότου συναφθεί διεθνής συμφωνία και χωρίς να προδικάζεται η θέση της στις διεθνείς διαπραγματεύσεις, η Ε.Ε. πρέπει να αναλάβει, ήδη από τώρα, τη σταθερή και ανεξάρτητη δέσμευση να επιτύχει κατά τουλάχιστον 20% μείωση των εκπομπών GHG έως το 2020, σε σύγκριση με το 1990, μέσω του EU ETS, άλλων πολιτικών για την αλλαγή του κλίματος και δράσεων στο πλαίσιο της ενεργειακής πολιτικής. Αυτό θα δώσει στην ευρωπαϊκή βιομηχανία ένα μήνυμα ότι θα υπάρχει σημαντική ζήτηση για δικαιώματα εκπομπών και μετά το 2012 και θα παράσχει κίνητρα για επενδύσεις σε τεχνολογίες μείωσης των εκπομπών και σε εναλλακτικές λύσεις χαμηλών εκπομπών άνθρακα.

#### **(β) Ενέργειες που απορρέουν από την ενεργειακή πολιτική της Ε.Ε.**

Σύμφωνα με τη στρατηγική ενεργειακή ανασκόπηση της ΕΕ, οι κατωτέρω συγκεκριμένες ενέργειες θα εξασφαλίσουν ένα ανταγωνιστικό, περισσότερο αειφόρο και ασφαλές ενεργειακό σύστημα, καθώς και σημαντική μείωση των εκπομπών GHG στην Ε.Ε. έως το 2020:

- Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης της Ε.Ε. κατά 20% έως το 2020.
- Αύξηση του μεριδίου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε 20% έως το 2020.
- Υιοθέτηση μιας ασφαλούς από περιβαλλοντική άποψη πολιτικής δέσμευσης άνθρακα και αποθήκευσης σε γεωλογικούς σχηματισμούς (CCS), συμπεριλαμβανομένης της κατασκευής δώδεκα μεγάλης κλίμακας μονάδων επίδειξης στην Ευρώπη έως το 2015.

#### **(γ) Ενίσχυση του EU ETS**

Το 45% των εκπομπών CO<sub>2</sub> της Ε.Ε. καλύπτεται από το EU ETS. Από το 2013 πρέπει να καλύπτεται μεγαλύτερο ποσοστό. Κατά την επανεξέταση του EU ETS, πρέπει να εξεταστούν τουλάχιστον οι κατωτέρω επιλογές, οι οποίες ενισχύουν το ρόλο του συστήματος:

- Πραγματοποίηση κατανομών για διάστημα μεγαλύτερο των πέντε ετών, ώστε να υπάρξει προβλεψιμότητα για μακροπρόθεσμες επενδυτικές αποφάσεις.
- Επέκταση του προγράμματος και σε άλλα αέρια και τομείς.
- Αναγνώριση της δέσμευσης άνθρακα και αποθήκευσης σε γεωλογικούς σχηματισμούς.
- Εναρμόνιση των διαδικασιών κατανομής σε όλα τα κράτη μέλη, ώστε να επιτευχθεί ανταγωνισμός χωρίς στρεβλώσεις σε ολόκληρη την Ευρώπη, μεταξύ άλλων και μέσω της ευρύτερης προσφυγής σε πλειστηριασμούς.
- Σύνδεση του EU ETS με συμβατά υποχρεωτικά συστήματα (π.χ. στην Καλιφόρνια και στην Αυστραλία).

#### **(δ) Περιορισμός των εκπομπών των μεταφορών**

Οι εκπομπές των μεταφορών στην Ε.Ε. εξακολούθησαν να αυξάνονται, εξουδετερώνοντας μεγάλο μέρος των μειώσεων που πραγματοποιήθηκαν στους τομείς των αποβλήτων, της μεταποίησης και της ενέργειας. Για να αντιμετωπισθούν οι εκπομπές των μεταφορών:

- Το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο πρέπει να εγκρίνουν την πρόταση της Επιτροπής να συμπεριληφθούν οι αεροπορικές μεταφορές στο EU ETS.
- Το Συμβούλιο πρέπει να εγκρίνει την πρόταση της Επιτροπής για σύνδεση των φόρων επί των επιβατικών αυτοκινήτων με τα επίπεδα εκπομπών CO<sub>2</sub>.
- Περαιτέρω μέτρα για την αντιμετώπιση των εκπομπών CO<sub>2</sub> από αυτοκίνητα θα περιληφθούν στην προσεχή ανακοίνωση, ώστε να επιτευχθεί, μέσω μιας περιεκτικής και συνεπούς προσέγγισης, ο στόχος των 120 g CO<sub>2</sub>/km έως το 2012. Θα διερευνηθούν επίσης επιλογές για περαιτέρω μειώσεις μετά το 2012.
- Πρέπει να ενισχυθούν μέτρα προσανατολισμένα προς τη ζήτηση, όπως εκείνα που σκιαγραφούνται στη Λευκή Βίβλο για την ευρωπαϊκή πολιτική μεταφορών με ορίζοντα το 2010 και στην επανεξέτασή της.
- Οι εκπομπές GHG από τις οδικές εμπορευματικές μεταφορές και τη ναυτιλία πρέπει να περιοριστούν περαιτέρω, χωρίς να λησμονείται η διεθνής διάστασή τους.
- Πρέπει να μειωθούν οι εκπομπές κύκλου ζωής CO<sub>2</sub> στα καύσιμα μεταφορών, μεταξύ άλλων μέσω της επίσπευσης της ανάπτυξης αειφόρων βιοκαυσίμων, και ιδίως βιοκαυσίμων δεύτερης γενιάς.

#### **(ε) Μείωση των εκπομπών GHG σε άλλους τομείς**

*Κατοικίες και εμπορικά κτίρια*

Η χρήση ενέργειας από τα κτίρια μπορεί να μειωθεί μέχρι 30% με τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων και με την

εισαγωγή κοινοτικών απαιτήσεων απόδοσης που θα προωθούν τα κτίρια πολύ χαμηλής ενεργειακής κατανάλωσης (με αποτέλεσμα την ευρεία χρήση τους έως το 2015). Δεδομένου ότι η αλλαγή του κλίματος θα πλήξει τα λιγότερο ευνοημένα τμήματα της κοινωνίας, οι κυβερνήσεις πρέπει να μελετήσουν ειδικές ενεργειακές πολιτικές για τις εργατικές κατοικίες.

#### *Αέρια πλην του CO<sub>2</sub>*

Για την αντιμετώπιση των εκπομπών GHG πλην του CO<sub>2</sub>, τα οποία είναι υπεύθυνα για το 17% των εκπομπών της Ε.Ε., πρέπει να προταθεί ένα φάσμα μέτρων που περιλαμβάνει:

- ενίσχυση της εφαρμογής των μέτρων στο πλαίσιο της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής και του Σχεδίου Δράσης της Ε.Ε. για τα Δάση, ώστε να μειωθούν οι εκπομπές από τη γεωργία της Ε.Ε. και να προωθηθεί η βιολογική απομόνωση του άνθρακα·
- καθορισμό ορίων για τις εκπομπές μεθανίου από κινητήρες αερίου, καθώς και από την παραγωγή άνθρακα, πετρελαίου και αερίου, ή συμπερίληψή τους στο EU ETS·
- περαιτέρω περιορισμό ή απαγόρευση της χρήσης φθοριούχων αερίων·
- μείωση των εκπομπών οξειδίων του αζώτου που παράγονται από καύση και συμπερίληψη των εκπομπών από μεγάλες εγκαταστάσεις στο EU ETS.

#### **(στ) Έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη**

Στο πλαίσιο του 7ου Κοινοτικού Προγράμματος Πλαισίου, ο προϋπολογισμός για έρευνα σχετικά με το περιβάλλον, την ενέργεια και τις μεταφορές κατά την περίοδο 2007- 2013 αυξήθηκε σε 8,4 δισεκατομμύρια ευρώ. Το ποσό αυτό πρέπει να χρησιμοποιηθεί το συντομότερο, ώστε να προωθηθεί η ανάπτυξη καθαρών τεχνολογιών ενέργειας και μεταφορών με στόχο τη συντομότερη δυνατή αξιοποίησή τους και την περαιτέρω ενίσχυση των γνώσεων για την αλλαγή του κλίματος και τις επιπτώσεις της. Επιπλέον, ο προϋπολογισμός έρευνας πρέπει να αυξηθεί και πάλι μετά το 2013 και να συμπληρωθεί από αντίστοιχες εθνικές προσπάθειες. Το στρατηγικό σχέδιο δράσης για την ενεργειακή τεχνολογία και το σχέδιο δράσης για την περιβαλλοντική τεχνολογία πρέπει να υλοποιηθούν πλήρως και πρέπει να προωθηθούν περαιτέρω συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

#### **(ζ) Πολιτική συνοχής**

Οι στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για τη συνοχή, οι οποίες εκδόθηκαν τον Οκτώβριο 2006, προωθούν τις αειφόρες μεταφορές και την αειφόρο ενέργεια, καθώς και τις περιβαλλοντικές τεχνολογίες και τις οικολογικές καινοτομίες, μέσω της χρηματοδοτικής συνδρομής από τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να περιλαμβάνονται στα επιχειρησιακά προγράμματα.

#### **(η) Άλλα μέτρα**



Η Ε.Ε. πρέπει να εξετάσει όλους τους δυνατούς τρόπους μείωσης των εκπομπών GHG και εξασφάλισης της περιβαλλοντικής και οικονομικής συνοχής των μέτρων που πρόκειται να ληφθούν. Η δεύτερη έκθεση της ομάδας υψηλού επιπέδου για την ανταγωνιστικότητα, την ενέργεια και το περιβάλλον ανέφερε ότι πρέπει να αναλυθεί η σκοπιμότητα όλων των δυνητικών μέτρων πολιτικής, τα οποία θα μπορούσαν να παράσχουν το αναγκαίο κίνητρο, ώστε να ενθαρρυνθούν οι εμπορικοί εταίροι της Ε.Ε. να λάβουν αποτελεσματικά μέτρα για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου<sup>1</sup>.

Η Ε.Ε. πρέπει επίσης να ενισχύσει περαιτέρω τη γνώση του κοινού για το θέμα, ευαισθητοποιώντας το ευρύτερο κοινό ως προς τις συνέπειες των πράξεών του στην αλλαγή του κλίματος και επιζητώντας τη συμμετοχή του στις προσπάθειες για μείωση των εν λόγω συνεπειών.

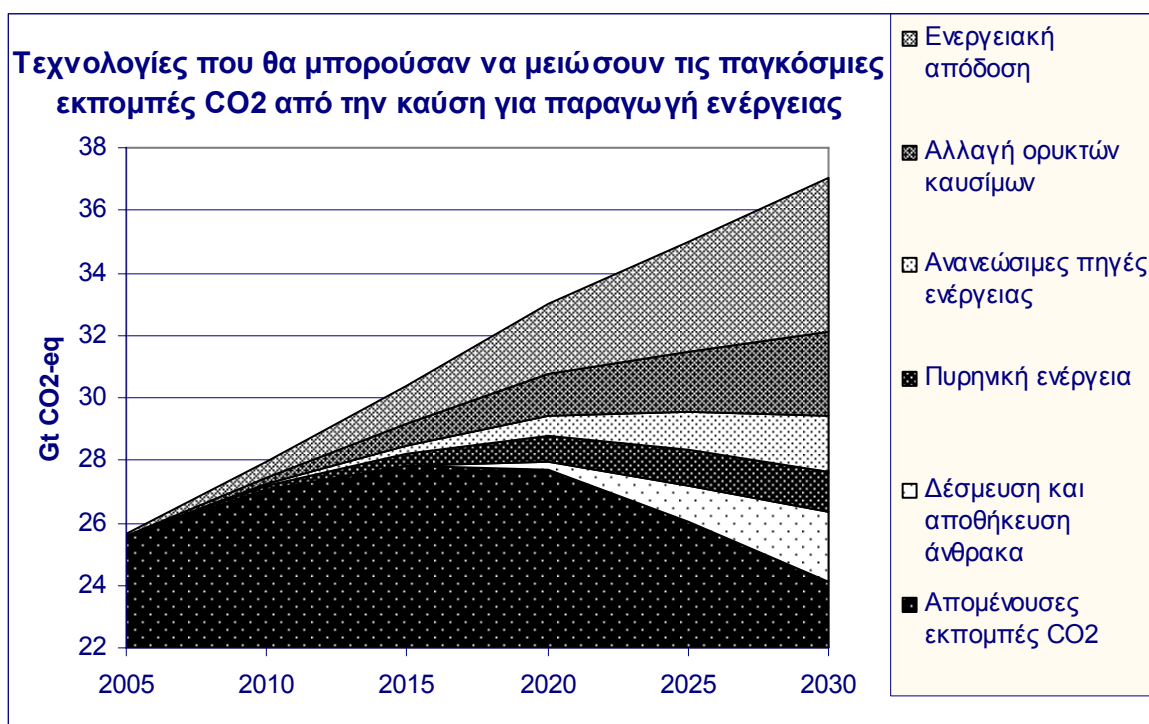
## 6. ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΠΟΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ ΤΟΥ ΚΛΙΜΑΤΟΣ

Η μάχη για την αποτροπή της αλλαγής του κλίματος μπορεί να κερδηθεί μόνο με παγκόσμια δράση. Αλλά, για να επιτευχθεί ο στόχος των 2°C, οι διεθνείς συζητήσεις πρέπει να προχωρήσουν πέρα από τη ρητορεία προς διαπραγματεύσεις για συγκεκριμένες δεσμεύσεις. Η Ε.Ε. πρέπει να καταστήσει την επίτευξη της συμφωνίας αυτής πρωταρχική διεθνή προτεραιότητά της και να οργανωθεί με τρόπο ώστε να παρουσιάζει ενιαία θέση και πολιτική, καθώς και μια πειστική και συνεπή προσέγγιση καθ' όλη τη διάρκεια των ετών που θα απαιτήσει η προσπάθεια αυτή, για να αξιοποιήσει πλήρως το βάρος της. Αυτό θα απαιτήσει διαφορετικές μεθόδους εργασίας όσον αφορά το συντονισμό και τη διεθνή δράση.

Η βάση για την επίτευξη μιας συμφωνίας του είδους αυτού υπάρχει. Σε χώρες όπως οι ΗΠΑ και η Αυστραλία, που δεν έχουν επικυρώσει το πρωτόκολλο του Κιότο, αυξάνεται η συνειδητοποίηση σχετικά με τους κινδύνους που ενέχει η αλλαγή του κλίματος, γεγονός που οδηγεί σε περιφερειακές πρωτοβουλίες για τον περιορισμό των εκπομπών GHG. Οι επιχειρήσεις, περισσότερο απ' ό,τι ορισμένες κυβερνήσεις, αντιμετωπίζουν το πρόβλημα μακροπρόθεσμα και καθίστανται κινητήριοι δύναμη της καταπολέμησης της αλλαγής του κλίματος, ζητώντας ένα συνεκτικό, σταθερό και αποτελεσματικό πλαίσιο πολιτικής που να προσανατολίζει τις επενδυτικές αποφάσεις. Οι περισσότερες τεχνολογίες για τη μείωση των εκπομπών GHG είτε υπάρχουν είτε βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο προετοιμασίας και μπορούν να μειώσουν τις εκπομπές (βλ. διάγραμμα 1). Αυτό που χρειάζεται είναι η υποστήριξη των μεγαλύτερων παραγωγών εκπομπών για μια μακροχρόνια συμφωνία, που θα εξασφαλίσει την αξιοποίηση και περαιτέρω ανάπτυξή τους.

---

<sup>1</sup> Η στρατηγική ενεργειακή ανασκόπηση της Επιτροπής, η οποία εκδόθηκε ταυτόχρονα με την παρούσα ανακοίνωση, αναφέρεται επίσης σε μέτρα εμπορικής πολιτικής που συμβάλλουν στην επίτευξη του στόχου αυτού.



Πηγή: JRC-IPTS, POLES

### 6.1. Δράση των ανεπτυγμένων χωρών

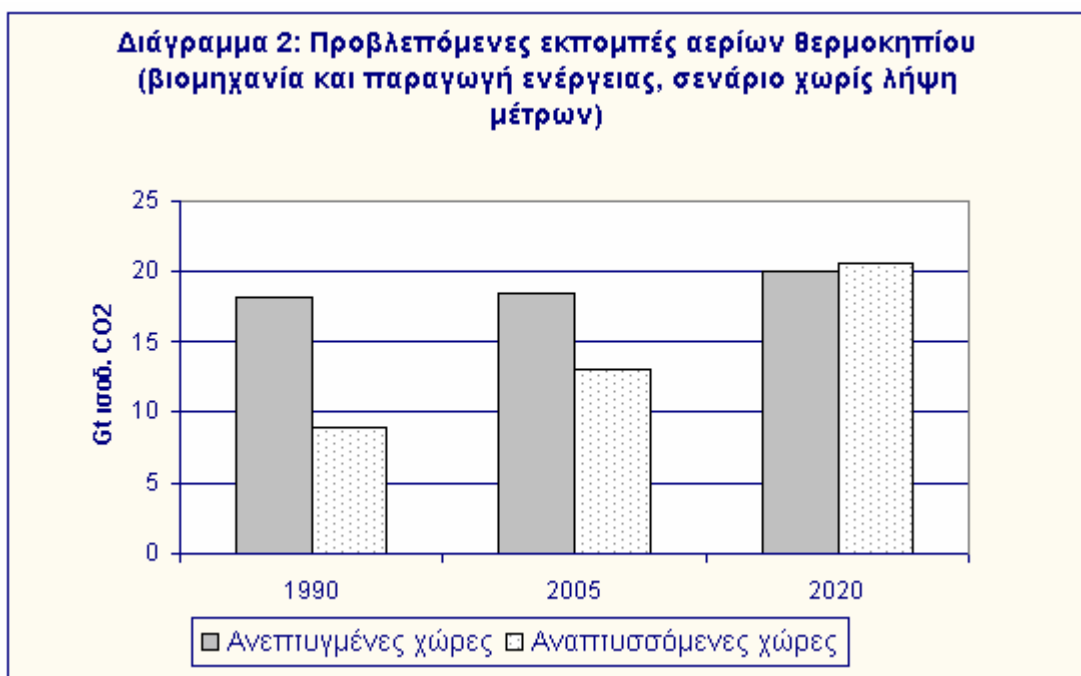
Οι ανεπτυγμένες χώρες είναι υπεύθυνες για το 75% της τρέχουσας συσσώρευσης βιομηχανικών GHG στην ατμόσφαιρα και για το 51%, εάν συνυπολογιστεί η αποψίλωση των δασών (κυρίως στις αναπτυσσόμενες χώρες). Διαθέτουν επίσης τις τεχνολογικές και οικονομικές δυνατότητες να μειώσουν τις εκπομπές τους. Επομένως, οι ανεπτυγμένες χώρες πρέπει να καταβάλουν το μεγαλύτερο μέρος της προσπάθειας που απαιτείται για την επόμενη δεκαετία.

Ακόμη περισσότερο και από την Ε.Ε., οι ανεπτυγμένες χώρες που δεν έχουν επικυρώσει το πρωτόκολλο του Κιότο διαθέτουν σημαντικές δυνατότητες για να μειώσουν τις οικείες εκπομπές GHG. Για να επιτευχθεί ο στόχος των 2°C και στο πλαίσιο μιας διεθνούς συμφωνίας μετά το 2012, η Ε.Ε. πρέπει να προτείνει να δεσμευτούν οι ανεπτυγμένες χώρες σε κατά 30% μείωση των εκπομπών τους έως το 2020 σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990. Τα συστήματα εμπορίας εκπομπών θα αποτελέσουν βασικό εργαλείο για να εξασφαλιστεί ότι οι ανεπτυγμένες χώρες θα μπορέσουν να επιτύχουν τους στόχους τους με τον οικονομικότερο δυνατό τρόπο. Συστήματα όπως το EU ETS αναπτύσσονται τώρα και αλλού. Τα εσωτερικά συστήματα εμπορίας με συγκρίσιμες φιλοδοξίες πρέπει να διασυνδέονται και να μειώνουν το κόστος επίτευξης των στόχων.

Το πλαίσιο για την μετά το 2012 περίοδο πρέπει να περιλαμβάνει δεσμευτικούς και αποτελεσματικούς κανόνες παρακολούθησης και υλοποίησης των δεσμεύσεων, ώστε να εδραιωθεί η πεποίθηση ότι όλες οι χώρες θα τις τηρήσουν και ότι δεν θα υπάρξουν υπαναχωρήσεις, όπως αυτές που παρατηρήθηκαν πρόσφατα.

## 6.2. Δράση στις αναπτυσσόμενες χώρες

Στο άμεσο μέλλον, οι ανεπτυγμένες χώρες πρέπει να αναλάβουν ουσιαστική δράση για τη μείωση των εκπομπών τους. Καθώς οι οικονομίες και οι εκπομπές των αναπτυσσόμενων χωρών αυξάνονται σε απόλυτους και σχετικούς όρους, έως το 2020 θα αντιπροσωπεύουν ποσοστό μεγαλύτερο του 50% των παγκόσμιων εκπομπών (βλ. διάγραμμα 2). Ως εκ τούτου, η περαιτέρω δράση μόνων των ανεπτυγμένων χωρών, όχι μόνο θα χάσει την αποτελεσματικότητά της, αλλά απλώς δεν θα επαρκεί, ακόμη και αν οι εκπομπές τους μειώνονταν δραστικά. Είναι, επομένως, απαραίτητο να αρχίσουν οι αναπτυσσόμενες χώρες, και ιδίως οι μείζονες αναδυόμενες οικονομίες, να μειώνουν τον ρυθμό αύξησης των εκπομπών τους το συντομότερο δυνατό και να περιορίσουν τις εκπομπές τους σε *απόλυτους* όρους μετά το 2020. Επιπροσθέτως, πρέπει να καταβληθεί σημαντική προσπάθεια για να παύσουν να αυξάνονται οι εκπομπές που οφείλονται στην αποψίλωση των δασών. Αυτό είναι απόλυτα εφικτό χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η οικονομική ανάπτυξη και η μείωση της φτώχειας. Η οικονομική ανάπτυξη και η αντιμετώπιση των εκπομπών GHG είναι πλήρως συμβατές. Από την εκτίμηση επιπτώσεων προκύπτει ότι το συνολικό ΑΕΠ των αναπτυσσόμενων χωρών «με πολιτική για την αλλαγή του κλίματος» το 2020 θα είναι κατά ένα ελάχιστο ποσοστό (1%) χαμηλότερο από το ΑΕΠ «χωρίς πολιτική για την αλλαγή του κλίματος». Στην πραγματικότητα, η διαφορά είναι ακόμη μικρότερη, και πιθανόν και αρνητική, καθώς δεν λαμβάνονται υπόψη τα οφέλη από την αποφυγή ζημιών λόγω της αλλαγής του κλίματος. Κατά την ίδια περίοδο, το ΑΕΠ προβλέπεται να διπλασιαστεί στην Κίνα και την Ινδία και να αυξηθεί κατά περίπου 50% στη Βραζιλία. Θα είμαστε περισσότερο πειστικοί στις προσπάθειές μας να αναλάβουν δράση οι αναπτυσσόμενες χώρες, εάν όλοι οι μείζονες παραγωγί εκπομπών των ανεπτυγμένων χωρών μειώσουν ουσιαστικά τις εκπομπές τους.



Πηγή: JRC-IPTS, POLES

Πολλές αναπτυσσόμενες χώρες καταβάλλουν ήδη προσπάθειες που οδηγούν σε σημαντικές μειώσεις της αύξησης των οικείων εκπομπών GHG, μέσω πολιτικών που αντιμετωπίζουν οικονομικά και τοπικά περιβαλλοντικά ζητήματα ή και θέματα ασφάλειας. Υπάρχουν πολλές επιλογές πολιτικής για τις αναπτυσσόμενες χώρες, στις οποίες τα οφέλη υπερκαλύπτουν το κόστος.

- Αντιμετώπιση της χαμηλής παραγωγικότητας στη χρήση της ενέργειας και με τον τρόπο αυτό μείωση των αυξανόμενων ανησυχιών σχετικά με το ενεργειακό κόστος και ασφάλεια.
- Οι πολιτικές για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας είναι συχνά οικονομικές, μεταξύ άλλων και για την κάλυψη των αναγκών των αγροτικών περιοχών σε ηλεκτρική ενέργεια.
- Οι πολιτικές για την ποιότητα της ατμόσφαιρας βελτιώνουν τη δημόσια υγεία.
- Το μεθάνιο που συγκεντρώνεται από χώρους ταφής απορριμμάτων, ανθρακοφόρα στρώματα, οργανικά απορρίμματα που αποσυντίθενται και άλλες πηγές, αποτελεί φθηνή πηγή ενέργειας.

Οι πολιτικές αυτές μπορούν να ενισχυθούν με την ανταλλαγή ορθών πρακτικών ως προς τη χάραξη και τον σχεδιασμό πολιτικής, καθώς και την τεχνολογική συνεργασία. Αυτό θα δώσει στις αναπτυσσόμενες χώρες τη δυνατότητα να διαδραματίσουν μεγαλύτερο ρόλο στις παγκόσμιες προσπάθειες μείωσης των εκπομπών. Η Ε.Ε. θα συνεχίσει και θα εντείνει τις σχετικές προσπάθειες συνεργασίας.

Υπάρχουν διάφορες επιλογές για να ωθηθούν οι αναπτυσσόμενες χώρες να αναλάβουν περαιτέρω δράση.

#### **(α) Μια νέα προσέγγιση στον μηχανισμό καθαρής ανάπτυξης (CDM)**

Ο μηχανισμός καθαρής ανάπτυξης του πρωτοκόλλου του Κιότο πρέπει να εξορθολογιστεί και να διευρυνθεί. Ο CDM επί του παρόντος δημιουργεί πιστώσεις για επενδύσεις σε έργα μείωσης των εκπομπών στις αναπτυσσόμενες χώρες, οι οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τις ανεπτυγμένες χώρες για την κάλυψη των στόχων τους, με αποτέλεσμα σημαντικές ροές κεφαλαίου και τεχνολογίας. Το πεδίο εφαρμογής του CDM θα μπορούσε να διευρυνθεί, ώστε να καλύπτει ολόκληρους εθνικούς τομείς, δημιουργώντας πιστώσεις εκπομπών, εάν ο εθνικός τομέας στο σύνολό του υπερβεί ένα προκαθορισμένο επίπεδο εκπομπών. Ωστόσο, ένας διευρυμένος CDM μπορεί να λειτουργήσει μόνον εάν υπάρχει αυξημένη ζήτηση για πιστώσεις, και τούτο θα συμβεί μόνο εάν όλες οι ανεπτυγμένες χώρες αναλάβουν υποχρεώσεις ουσιαστικής μείωσης.

#### **(β) Βελτιωμένη πρόσβαση σε χρηματοδότηση**

Οι επενδύσεις σε νέα έργα ηλεκτροπαραγωγής στις αναπτυσσόμενες χώρες προβλέπεται να υπερβούν τα 130 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως, για να στηριχθεί η οικονομική ανάπτυξη. Η μεγάλη πλειονότητα των πόρων αυτών θα δημιουργηθεί από τις ίδιες τις κυριότερες αναπτυσσόμενες χώρες. Η νέα αυτή υποδομή θα λειτουργεί για αρκετές δεκαετίες και θα καθορίσει το επίπεδο των εκπομπών GHG

και μετά το 2050. Πρέπει να είναι τελευταίας τεχνολογίας και επομένως προσφέρει μια μοναδική ευκαιρία για τη μείωση των εκπομπών στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Η ισχυρή μείωση των εκπομπών CO<sub>2</sub> στον κλάδο της ηλεκτροπαραγωγής θα απαιτήσει πρόσθετες επενδύσεις περίπου 25 δισεκατομμυρίων ευρώ ετησίως. Το άνοιγμα αυτό δεν μπορεί να καλυφθεί ούτε μέσω του CDM, ακόμη και αν διευρυνθεί όπως προτείνεται παραπάνω, ούτε από την αναπτυξιακή βοήθεια. Αντίθετα, θα απαιτήσει ένα συνδυασμό CDM, αναπτυξιακής βοήθειας, καινοτόμων χρηματοδοτικών μηχανισμών (όπως το Παγκόσμιο Ταμείο Ενεργειακής Απόδοσης και Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας της Ε.Ε.), στοχοθετημένων δανείων από διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και προσπάθειών από εκείνες τις αναπτυσσόμενες χώρες που διαθέτουν τα μέσα. Όσο συντομότερα καλυφθεί το άνοιγμα αυτό, τόσο λιγότερο θα αυξηθούν οι εκπομπές των αναπτυσσόμενων χωρών.

#### **(γ) Κλαδικές προσεγγίσεις**

Μια άλλη επιλογή είναι η καθιέρωση εμπορίας εκπομπών κατά κλάδους σε επίπεδο επιχείρησης, σε κλάδους όπου υπάρχει η ικανότητα παρακολούθησης των εκπομπών και διασφάλισης της συμμόρφωσης, ιδίως για ενεργοβόρους κλάδους, όπως της ηλεκτροπαραγωγής, του αλουμινίου, του σιδήρου και του χάλυβα, του τσιμέντου, των διυλιστηρίων, καθώς και του χαρτοπολλτού και του χάρτου, οι περισσότεροι από τους οποίους είναι εκτεθειμένοι στον διεθνή ανταγωνισμό. Τα προγράμματα αυτά θα είναι είτε παγκόσμια είτε εθνικά· εάν είναι εθνικά, τα προγράμματα των αναπτυσσόμενων χωρών πρέπει να συνδεθούν με προγράμματα των ανεπτυγμένων χωρών, οι δε στόχοι για κάθε καλυπτόμενο κλάδο πρέπει να ενισχύονται σταδιακά, έως ότου εξομοιωθούν με τους στόχους που τίθενται στις ανεπτυγμένες χώρες. Αυτό θα περιόριζε επίσης τη μεταφορά εγκαταστάσεων υψηλών εκπομπών από χώρες όπου υπόκεινται σε υποχρεώσεις μείωσης προς χώρες όπου δεν υπάρχουν παρόμοιες υποχρεώσεις.

#### **(δ) Ποσοτικά προσδιορισμένα όρια εκπομπών**

Οι χώρες που φθάνουν σε επίπεδο ανάπτυξης παρόμοιο με των ανεπτυγμένων χωρών πρέπει να αναλαμβάνουν υποχρεώσεις μείωσης ανάλογες με το επίπεδο ανάπτυξης της χώρας, τις κατά κεφαλήν εκπομπές της, τις δυνατότητές της για μείωση των εκπομπών και τις τεχνικές και οικονομικές δυνατότητές της για περαιτέρω εφαρμογή μέτρων περιορισμού και μείωσης των εκπομπών.

#### **(ε) Απουσία υποχρεώσεων για τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες**

Οι λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες θα υποστούν δυσανάλογες επιπτώσεις από τις συνέπειες της αλλαγής του κλίματος. Λόγω του χαμηλού επιπέδου εκπομπών GHG, δεν πρέπει να υπόκεινται σε υποχρεωτικές μειώσεις εκπομπών. Η Ε.Ε. θα διευρύνει περαιτέρω τη συνεργασία της με τις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες, για να τις βοηθήσει να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της αλλαγής του κλίματος, μεταξύ άλλων με μέτρα για την ενίσχυση της επισιτιστικής ασφάλειας, των ικανοτήτων παρακολούθησης της αλλαγής του κλίματος, της διαχείρισης κινδύνου καταστροφών, της ετοιμότητας αλλά και της αντίδρασης σε καταστροφές. Ενώ θα απαιτηθεί αναπτυξιακή βοήθεια για την ενσωμάτωση των ζητημάτων που αφορούν την αλλαγή του κλίματος, θα χρειαστεί πρόσθετη στήριξη για να μπορέσουν οι

πλέον ευπαθείς από αυτές να προσαρμοστούν στην αλλαγή του κλίματος. Η Ε.Ε. και άλλοι πρέπει επίσης να τις βοηθήσουν να αυξήσουν την πρόσβασή τους στον CDM.

### 6.3. Περαιτέρω στοιχεία

Μια μελλοντική διεθνής συμφωνία πρέπει επίσης να πραγματοποιείται τα εξής:

- Η τεχνολογική αλλαγή απαιτεί περαιτέρω *διεθνή συνεργασία στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογίας*. Η Ε.Ε. πρέπει να εντείνει σημαντικά τη συνεργασία της στον τομέα της έρευνας και τεχνολογίας με τις τρίτες χώρες. Μεταξύ άλλων, πρέπει να κατασκευασθούν μεγάλης κλίμακας έργα τεχνολογικής επίδειξης σε βασικές αναπτυσσόμενες χώρες, ιδίως σχετικά με τη δέσμευση άνθρακα και την αποθήκευση σε γεωλογικούς σχηματισμούς. Η διεθνής ερευνητική συνεργασία πρέπει επίσης να συμβάλλει στον ποσοτικό προσδιορισμό των περιφερειακών και τοπικών επιπτώσεων από την αλλαγή του κλίματος, καθώς και στην ανάπτυξη των κατάλληλων στρατηγικών προσαρμογής και άμβλυνσης των επιπτώσεων. Επιπλέον, πρέπει να ασχοληθεί, μεταξύ άλλων, με την αλληλεπίδραση μεταξύ ωκεανών και αλλαγής του κλίματος.
- Οι εκπομπές που οφείλονται στην καθαρή απώλεια δασοκάλυψης πρέπει να παύσουν να αυξάνονται εντελώς εντός δύο δεκαετιών και να αντιστραφούν στη συνέχεια. Οι επιλογές για την *αντιμετώπιση της αποψίλωσης των δασών* περιλαμβάνουν αποτελεσματικές διεθνείς και εσωτερικές δασικές πολιτικές συνδυασμένες με οικονομικά κίνητρα. Χρειάζεται η εφαρμογή - σε σύντομο χρονικό διάστημα - μεγάλης κλίμακας πιλοτικών προγραμμάτων, για να διερευνηθούν αποτελεσματικές προσεγγίσεις που συνδυάζουν εθνική δράση και διεθνή στήριξη.
- Τα μέτρα για την υποβοήθηση των χωρών να προσαρμοστούν στις αναπόφευκτες συνέπειες της αλλαγής του κλίματος θα πρέπει να αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της μελλοντικής παγκόσμιας συμφωνίας για το κλίμα. Η ανάγκη προσαρμογής στις επιπτώσεις της αλλαγής του κλίματος πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στις δημόσιες και ιδιωτικές επενδυτικές αποφάσεις. Βασιζόμενη στην εφαρμογή του κοινοτικού σχεδίου δράσης για την αλλαγή του κλίματος και την ανάπτυξη, το οποίο πρόκειται να αναθεωρηθεί το 2007, η Ε.Ε. πρέπει να διευρύνει την οικοδόμηση συμμαχιών με τις αναπτυσσόμενες χώρες στους τομείς της προσαρμογής στην αλλαγή του κλίματος και της άμβλυνσης των συνεπειών της.
- Μια *διεθνής συμφωνία για πρότυπα ενεργειακής απόδοσης*, η οποία θα δεσμεύει τις βασικές χώρες παραγωγής συσκευών, θα είναι επωφελής για την πρόσβαση στην αγορά και θα συμβάλει στη μείωση των εκπομπών GHG.